

Cuprins

Introducere	V
Notă asupra ediției	XXXIX
Bibliografie	3
Abrevieri	29

[Partea I-a]

ORIGINEA POPORULUI ROMÂN ȘI A LIMBII ROMÂNE

[Capitolul I] [Numele etnic al românilor. Teritoriu locuit de români.	
Ramurile poporului român și ale limbii române]	33
§ 1 [Numele etnice ale românilor]	33
§ I	35
§ 2 [Teritoriile pe care locuiesc români și numărul lor]	38
§ II	42
§ 3 [= § III] [Ramurile poporului român]	45
§ 4 [= § IV] [Dialectele române]	53
[Capitolul al II-lea] [Teritoriu locuit de români în trecut]	64
§ V [Teritoriul istoric al românilor]	64
§ 5 [Teritoriul de formare a poporului român și a limbii române. Expansiunea românilor și a limbii române]	74
[A. <i>Ce spun izvoarele istorice și epigrafice</i>]	75
[B. <i>Ce spune limba română</i>]	90
[Capitolul al III-lea] [Cele mai vechi mențiuni despre români]	103
§ 6 [= § VI] [Pomeniri despre români]	103

[Capitolul al IV-lea] [Cele mai vechi mențiuni despre limba română]	141
§ VII [Pomeniri despre limba română]	141
§ 7 [Știri despre limba românească pînă în secolul al XIV-lea]	151
 Capitolul al V-lea [Cercetarea originii românilor]	161
§ VIII [Persistența românilor în Dacia]	161
§ 8 [Aprecieri asupra lucrărilor despre originea românilor]	165
 [Capitolul al VI-lea]	166
§ 9 [Monumente istorice de limbă românească după veacul al XVI-lea]	166
§ 10 [Cercetări asupra limbii române de la al XVI-lea secol pînă astăzi]	169

[Partea a II-a]
LATINA POPULARĂ

 [Capitolul I]	175
§ 11 [Triburile și popoarele italice și preromanice]	175
 [Capitolul al II-lea]	182
§ 12 [Apariția și natura latinei populare]	182
 [Sfîrșitul latinei populare]	192
§ 13 [Teorii despre granița dintre latină și limbile romanice]	194
§ 14 [Importanța stabilirii graniței dintre latină și limbile romanice]	195
§ XIII [Granița în timp între dialectele latinei populare și dialectele romanice]	196
§ XIV [Cînd încetează latina]	199
 [Latina populară nu apare pură în izvoarele literare latine]	200
§ 15 [Studii asupra latinei populare]	200
§ XVI [Inexistența unei limbi populare unitare în tot imperiul]	203
§ XVII [Sprachquellen și Wortquellen]	204
 Capitolul al III-lea [Izvoarele latinei populare]	208
§ 16 [Principalul izvor: latina clasică]	208
§ 17 [Celelalte izvoare]	208

§ XVIII [Izvoarele latinei populare]	209
a) [Inscripțiiile și tablele cerate]	209
Colecții de inscripții renumite	210
[Vulgarisme din inscripții și table cerate]	211
b) [Scriitori postclasici]	218
[Fapte de limbă latinești populare din scriitori creștini]	223
c) [Scriitori păgâni și traduceri din epoca târzie]	225
[Legile barbarilor]	227
[Glosarele]	227
[Fapte de limbă populare din glosare]	228
[Acte publice]	233
[Exemple de vulgarisme din diplome și formule]	235
d) Scriitorii anteclasici	236
[Fapte de limbă vulgară din scriitorii anteclasici]	237
e) [Gramaticii și metricii latini]	239
f) [Cuvintele latinești pătrunse în limbile străine și cuvintele străine pătrunse în limba latină]	242
g) [Monumentele literare scrise în versuri]	244
h) [Compararea limbilor românești între ele]	244
i) [Lecțiile [lecțiunile] manuscriselor]	247

Capitolul al IV-lea. Rezultatele cercetărilor. Deosebirile latinei populare față de latina clasică	251
§ 18 [= § XIX]	251
[Schimbări de timbru (calitate)]	252
[Accentul și cantitatea silabelor]	253
[Despărțirea cuvintelor în silabe]	258
[Lista fenomenelor latinești publicată de Gröber]	260

Partea a III-a ISTORIA SUNETELOR

Capitolul I. Vocalele	267
§ 20 [= § XX] Istoria vocalei <i>a</i>	267
§ 21 Istoria vocalei <i>e</i>	280

§ XXII Istoria vocalei <i>i</i>	310
§ XXIII Istoria vocalei <i>o</i>	317
§ XXIV Istoria vocalei <i>u</i>	326
§ XXV [Istoria lui <i>ă și î</i>]	335
 Capitolul al II-lea. Consonantele	340
§ XXVI [Istoria consonantei <i>r</i>]	340
§ XXVII [Istoria consonantei <i>l</i>]	345
§ XXVIII [Istoria consonantei <i>n</i>]	350
§ XXIX [Istoria consonantei <i>t</i>]	355
§ XXX [Istoria consonantei <i>d</i>]	358
§ XXXI [Istoria consonantei <i>p</i>]	360
§ XXXII [Istoria consonantei <i>b</i>]	361
§ XXXIII [Istoria consonantei <i>v</i>]	362
§ XXXIV [Istoria consonantei <i>f</i>]	364
§ XXXV [Istoria consonantei <i>m</i>]	366
§ XXXVI [Istoria consonantei <i>c</i>]	366
§ XXXVII [Istoria consonantei <i>q</i>]	372
§ XXXVIII [Istoria consonantei <i>g</i>]	373
§ XXXIX [Istoria consonantei <i>j</i>]	375
§ XL [Istoria consonantei <i>h</i>]	376
§ XLI [Istoria consonantei <i>s</i>]	377
 Capitolul al III-lea. Diverse	381
§ XLII Sunetele din limbi străine	381
§ XLIII Sunetele ce le-au dezvoltat înșiși românii	386
§ XLIV Diftongii latinești	387
§ XLV Accentul	388
I. În latină	389
II. În românește	398
§ XLVI Silabele	402

Partea a IV-a
ISTORIA FORMELOR

Capitolul I. Declinarea	407
A. Declinarea nominală	407
a) Substantivul	407
§ 1 (= § XLVII) Declinarea I-a	407
§ 2 (= § XLVIII) Declinarea a II-a	412
§ 3 (= § XLIX) Declinarea a III-a	414
§ 4 [= § L] Declinarea a IV-a	420
§ 5 [= § LI] Declinarea a V-a	421
[Anexă la § XLVII – LI] Observații asupra declinării, în general	422
§ 6 [= § LII] Originile formelor cazuale românești teoriile emise asupra lor ..	423
§ 7 [= § LIII] Genul	432
b) Adjectivul	435
§ 8 [= § LIV]	435
B. Declinarea pronominală	438
§ 9 [= § LV]	438
[Articolul]	448
c) Numeralul	452
§ 10 [= § LVI]	452
1. Numerale cardinale	452
2. [Numerale ordinale]	457
3. Numerale distributive	458
4. Numerale multiplicative	458
5. Numerale adverbiale (quotientive)	459
6. Numerale substantivale	459
7. Numerale fracționale	459
§ 10 Bis Genul pronumelor și al numeralelor	460
D. Declinarea articulată	460
§ 11 [= § LVII]	460
I. Substantivul	461

II. <i>Adjectivul</i>	469
III. <i>Pronumele</i>	470
IV. <i>Numericalul</i>	471
 Capitolul al II-lea. Conjugarea	471
 A. <i>Conjugarea activă [și reflexivă]</i>	471
§ 12 [= § LVIII] [Generalități: cele două categorii de verbe ale latinei]	471
I. Verbele de categoria I-a	476
§ 13 [= § LIX]	476
II. Verbele de categoria a II-a	485
§ 14 [= § LX] [Originile celor patru conjugări românești]	485
§ 15 [= § LXI] Formele verbelor de categoria a II-a	487
§ 16 [= § LXII] Imperfectul	494
§ 17 [= § LXIII] [Viitorul în -re]	497
§ 18 [= § LXIV] Prezentul conjunctivului	499
§ 19 [= § LXV] Imperativul	503
§ 20 [= § LXVI] Perfectul	505
§ 21 [= § LXVII] Pluscaperfectul	509
§ 22 [= § LXVIII] Infinitivul și participiile	509
§ 23 [= § LXIX] Formele noi	519
§ LXX Macedoromân	530
§ LXXI Istrian	534
§ LXXII Verbe neregulate	535
 B. <i>Conjugarea pasivă</i>	551
§ LXXIII	551
 Capitolul al III-lea. Adverbe, prepoziții, conjuncții, sufixe derivative, prefixe	557
§ LXXIV Adverbe	557
§ LXXV Prepoziții	559
§ LXXVI Conjuncții	560
§ LXXVII	561
<i>Sufixe derivative</i>	561
<i>Sufixe verbale</i>	572
§ LXXVIII	573
<i>Prefixele derivative</i>	573

Anexe	575
Operele lui Alexandru Philippide	575
Hărți	579
Manuscrise	581
 Indice de nume	589
Indice de cuvinte, forme gramaticale, variante fonetice și elemente derivate	599
 Abstract	655
Résumé	658
Zusammenfassung	661